

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1.—, lanskoletne 2.—; mesečna naročnina Din 20.—, za tujino 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava
Ljubljana, Gradjske 10, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 222

Ljubljana, petek, dne 25. septembra 1931

Leto II.

Položaj angleške vlade po padcu funta

Edino nove volitve morejo razčistiti sedanjo situacijo — Konservativci in laburisti za razpust parlamenta — Zakon o štednji sprejet v spodnji zbornici

London, 24. septembra. n. V političnih krogih in v tisku so ljudje ponovno načeli vprašanje, ali bo mogla sedanja vlada izdržati ali pa bo prisiljena razpustiti parlament in razpisati nove volitve. V svojem uvodniku pravi »Daily Herald«, da morajo laburisti v interesu nacije nastopiti proti sedanji vladi, dokler ne pozove naroda, da izrazi svojo lastno voljo. Edinole volitve morejo razčistiti današnjo situacijo. Tudi liberalni »Manchester Guardian« napoveduje volitve. List ugotavlja, da so se v sredo, ko je bila seja ministrskega sveta in so govorili o splošnem političnem položaju v državi, ministri po večini izjavili za naglo solucijo situacije. Takšno rešitev pa morejo dati izključno le v volitve. Tudi MacDonald in Thomas nista nastopila na sei ministrskega sveta proti razpustu parlamenta in razpisu novih volitev. Snowden

pa je naglasil, da se ga ta zadeva sploh ne tiče, ker se namerava, čim bo spravil v ravnotežje državni proračun, umakniti iz javnega političnega življenja. Le liberalna ministra sir Samuel Herbert in lord Reading sta se upirala stališču delavskih in konservativnih ministrov, vendar pa je vsekakor pomembna izjava, ki jo je sir Herbert Samuel dal na sestanku liberalnih poslancev, da so namreč volitve pred vrati in da se bo treba začeti pripravljati na volilno kampanjo. Kralj Jurij je napovedal svoj povratek v London. Vrnil se bo bržkone prihodnji torek. Nekateri politični krogi pripisujejo tej napovedi večji pomen in pravijo, da se bodo, čim se kralj vrne v London, pričele konference o razpustu parlamenta in razpisu novih volitev.

London, 24. septembra. AA. Predsednik

angleške vlade MacDonald bo prečital prihodnji ponedeljek na sei spodnje zbornice izjavo o razpisu obih volitev.

Pariz, 24. septembra. AA. Angleški veleposlanik Tyrell je posetil predsednika francoske vlade in se mu zahvalil v imenu vlade Velike Britanije za dobrohotno stališče francoske vlade v sedanji šterlingovi krizi.

London, 24. septembra. AA. Vlada južnoafriške unije je sklenila obdržati zlato podlago južnoafriškega funta. Zato je padel angleški funt napram tej enoti za 10 do 15 odstotkov.

London, 24. septembra. AA. Spodnja zbornica je snoči po dolgotrajni razpravi s 297 proti 238 odobrila finančni zakon. Delavski poslanci so v svojih izjavah podarili, da so novi davki krivični in da obremenjujejo večinoma delavstvo.

Kočljive naloge letošnjega ženevskega zasedanja

Odmevi angleške finančne krize pred DN — V Mandžurijo pojde preiskovalna komisija civilnih oseb — Japonska proti premirju v oboroževanju

Ženeva, 24. septembra. AA. Dosedanji gospodarski svetovalec in član angleške ženevske delegacije sir Arthur Salter je govoril v drugem odboru skupščine Društva narodov o sedanjem finančnem položaju na svetu. Govorec o zadnjih dogodkih v Angliji je Salter naglasil, da ostane Anglija vzlic vsemu temu to, kar je bila v vsej moderni zgodovini: prva država-upnica na svetu. Njena sredstva so večja kakor njene obveznosti.

Odpovedi kratkoročnih kreditov v Nemčiji in nezaupanje, ki je pozneje nastalo, je povzročilo odtegnitev kratkoročnih kreditov iz Anglije in veliko prodajo angleških vrednostnih papirjev s strani inozemcev.

Angleške investicije niso tako likvidne in se niso mogle tako naglo realizirati s prodajo. Tako je ostalo v inozemstvu na tisoče milijonov angleških investicij nasproti stotinam milijonov kratkoročnih kreditov.

Posledica tega nesorazmerja je bila, da je angleški funt sedaj tam, kjer je bil leta 1925.

Ženeva, 24. septembra. AA. Flandin je imel v gospodarskem odboru govor, v katerem je opozarjal na važnost političnih činiteljev v gospodarstvu. Potrebno je nadalje zaupanje v končno obnovo. Francija je pripravljena sodelovati pri tej obnovi z vsemi močmi.

Nato je angleški delegat pojasnil razloge šterlingove devalorizacije.

Flandin in angleški delegat Salter sta soglašala, v tem, da je treba razširiti akcijske možnosti finančnega odbora.

Nanking, 24. septembra. AA. Vlada je poslala Japonski tretjo noto.

Tokio, 24. septembra. AA. Po poročilu iz poučenih krogov bo vlada sklenila

umakniti del svojih čet v Mandžuriji in ne bo vztrajala na okupaciji Harbina.

Ženeva, 24. septembra. AA. Na tajni sei Sveta Društva narodov je japonski delegat na prigovarjanje britskega in francoskega delegata pristal na to, da zaprosi svojo vlado, da sme Društvo narodov poslati v Mukden preiskovalno komisijo, sestavljeno iz civilnih oseb.

Riga, 24. septembra. AA. Sovjetski komisar za zunanje zadeve Litvinov je sprejel japonskega zastopnika. Sovjetska vlada se čudi japonski okupaciji južne Mandžurije. Zato bo ojačila svoje obmejne vojaške postojanke na Daljnem Vzhodu.

Pariz, 23. septembra. AA. Havas poroča iz Ženeve, da so Združene države severne Amerike poslale Društvu narodov noto, ki se v njej zahvaljuje Društvu narodov

za akt in dokumente o sporu med Kitajsko in Japonsko.

Zedinjene države pravijo v tej noti, da se popolnoma pridružujejo prizadevanju Sveta Društva narodov in da so tudi one same od vsega začetka kitajsko-japonskega spora skušale posredovati in likvidirati ta spor.

Pododbor Sveta Društva narodov sedaj proučuje položaj v Mandžuriji.

Ženeva, 24. septembra. AA. V tretji komisiji je japonski delegat odklonil, zastopnik Združenih držav pa je sprejel predlog o oborožitvenem premirju do konca prihodnje razorožitvene konference. Izjavil je, da sprejema ta predlog v obliki, kakor ga je predložila skandinavska delegacija in da je predlog te delegacije ugodnejši od italijanskega predloga.

Pomen ameriškega vabila francoski vladi

Pobuda predsednika Hooverja utegne pomeniti začetek nove dalekosežne svetovne politike

Pariz, 24. septembra. r. Vabilo predsednika Zedinjenih držav, naj francoski ministri posetijo Ameriko, je bilo v vsej tukajšnji javnosti zelo povoljno sprejeto. Listi vidijo v tem koraku predsednika Hooverja pomembno priznanje Franciji in njeni politiki. Obenem pa tolmačijo pobudo ameriške vlade tudi kot priznanje, da je rešitev sodobnih mednarodnih problemov brez sodelovanja popolnoma izključena.

»Le Temps« posveča temu dogodku svoj današnji uvodnik, v katerem piše med drugim: Prezgodaj je še, da bi se moglo razpravljati o vprašanjih, ki bodo tvorila predmet francosko-ameriških posvetovanj, ako načelnik francoske vlade končno sprejme prirčno vabilo predsednika Zedinjenih držav. Važno je pa sedaj le dejstvo samo, da je do tega vabila prišlo, katero lahko pomeni začetek nove dalekosežne politike.

Vedno smo mislili — nadaljuje list — da je zaupljivo sodelovanje Francije in Anglije najsigurnejše jamstvo za ohranitev miru v Evropi. Na drugi strani pa smo prav tako prepričani, da je zaupljivo sodelovanje med Ameriko in Evropo najboljši jamstvo za ohranitev splošnega miru in za uspeh civiliziranega sveta. Ob sedanjih okoliščinah sta Francija in Amerika oni dve državi, ki imata v rokah vesoljni položaj. Kljub različnim metodam njune politike sta obe deželi prežali z istim liberalnim duhom in stremila za istimi cilji.

Francija in Amerika — zaključuje »Le Temps« — razpolagata tudi s sredstvi, ki so potrebna, da se bodo mogle izpolniti nade mednarodne družbe v boljše čase. Obe državi bi torej izdali svojo zgodovinsko misijo in svojo dolžnost napram človeštvu, ako bi ne združili svojih naporov za doseg teh ciljev.

Obsežen varčevalni program v Avstriji

Redukcija na vseh univerzah -- Dunajska borza še vedno zaprta

Dunaj, 24. septembra. d. V okvir novega vladnega varčevalnega programa so bile pritegnjene tudi avstrijske visoke šole, glede katerih so predvidene radikalne štednje v budžetu. V prvi vrsti pridejo tu v poštev univerze v Gradcu in Innsbrucku. Obe univerzi sta po vojni izgubili večji del svojih slušateljev (inozemcev), vsled česar jima sedaj primanjkuje visokošolcev. Ker so na obeh univerzah zastopane vse fakultete, se bodo nekatere morale opustiti, druge pa spojiti. Na dunajski univerzi se bodo isto morale nekatere stolice opustiti, dočim se bo dunajska tehnična visoka šola spojila z visoko šolo za poljedelstvo, ravno tako tudi veterinarska

z medicinsko fakulteto. Število profesorjev na univerzah, od katerih okoli 180 vleče letno plačo nad 20.000 šilingov, se bo tudi znatno reduciralo.

Dunaj, 24. septembra. d. Dunajska borza je bila tudi danes zaprta in ni še gotovo, kdaj se zopet otvori. V zasebnem prometu so valute močno kolebale. Funt je bil slabši, italijanska lira se je malo popravila, najbrž vsled posredovalnih nakupov, ravno tako sta se popravili tudi švedska in norveška krona. Marka je bila slaba. V zasebnem prometu z efekti je bila tendenca slaba. — Na pariški in londonski borzi se je dviganje, ki se je včeraj pričelo, nadaljevalo.

Dar predsednika vlade za pasivne kraje

Beograd, 24. septembra. l. Snoči med 18. in 20. uro se je vršila v dvorani Rdečega križa konferenca predstavnikov vseh beograjskih nacionalnih in kulturnih ustanov v svrhu pomoči pasivnim krajem. Konferenco je otvoril predsednik Leko, ki je najprvo prečital pismo predsednika vlade generala g. Živkovića, v katerem slednji sporoča, da odstopa v gori imenovano svrhu eno svojo mesečno plačo, kar znaša 16.034 Din 50 p. Nato je g. dr. Leko predložil telegrafično zahvalo Nj. Vel. kralju. Sledil je govor ministra za socialno politiko g. dr. Kostrenčiča, ki je poročal o delu in načrtih odbora.

Beograd, 24. septembra. r. Pismo predsednika vlade generala Petra Živkovića, s katerim je naznanil svoj prispevek za prebivalstvo pasivnih krajev, se glasi:

»Gospod predsednik!

Čast mi je, obvestiti Vas, da odstopam kot svoj prispevek za pomoč krajem, ki so bili prizadeti po suši, centralnemu odboru Rdečega križa svojo enomesečno plačo z vsemi dodatki v znesku 16.034 dinarjev 50 p.

To vsoto bom izplačal odboru v treh mesečnih obrokih, počenši s 1. oktobrom t. l.

Sprejmite, gospod predsednik, zagotovilo o mojem odličnem spoštovanju.«

Predsednik vlade preveden v rezervo

Beograd, 24. septembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja z dne 24. t. m. je bil na predlog ministra vojske in mornarice preveden v rezervo predsednik ministrskega sveta armijski general Peter Živković.

Seja ministrskega sveta

Beograd, 24. septembra. AA. Danes od 11. do 13.20 je bila seja ministrskega sveta. Predsedoval ji je predsednik ministrskega sveta in notranji minister g. Peter Živković. Na sei so reševali tekoče posle.

Dovolitev polovične voznje

Beograd, 24. septembra. AA. Z odlokom prometnega ministra je dovoljena polovična voznja vsem obiskovalcem vinske razstave v Ptuj. Za razstavljeno blago velja olajšava tarifnega dela 2 B štev. 13.

Oster nastop prof. Jorge proti separatizmu

Bukarešta, 24. septembra. n. Predsednik vlade Jorge je imel govor, v katerem je ostro napadel dr. Oila, vseučiliškega profesorja in Maniujevega svaka, ki je izdal politično brošuro, v kateri je zahteval novo ustavo. V tej brošuri je tudi obrazložil svoj načrt nove ustave. Profesor Jorge je Oila z vso oostrostjo zavrnil, češ da v nobenem slučaju ne bo dovolil, da se edinstvo Romunije poruši. O novinarjih, ki pišejo o potrebi decentralizacije, pa je dejal, da enostavno blaznijo.

Bukarešta, 24. septembra. n. Pričakujejo, da se bo te dni izvršila sprememba v romunski vladi. Sedanji minister za narodno zdravje in socialno politiko Cantacuzen namerava podati ostavko. Na njegovo mesto bo stopil bržkone dr. Julij Hacledan, bivši minister za Erdelj.

Boji na daljnem vzhodu
Japonski vrhovni poveljnik general Minami.

Pomoč pasivnim krajem

Ne po svoji krivdi, temveč vsled elementarnih nezdod, so zašli nekateri kraji naše domovine v skoraj obupen položaj. Zlasti silna pa je beda v krajih, ki so že od nekdanj veljali kot v prehrani pasivni kraji. Že itak je v teh krajih pridelok tako majhen, da more le del prebivalstva samo na najbolj skromen način prehraniti sebe, ker del prebivalstva si mora tudi v dobrih letih iskati zaslužka izven domačega kraja. Vseled suše in drugih nezdod pa je bil letos že itak pičel pridelok še zmanjšan, da ljudje ne vedo, s čim se bodo prehranili. Kajti vsi ti kraji so že od nekdanj tako revni, da niti misliti ni na to, da bi si dokupili to, česar jim ni dala zemlja. Za nje je edina rešitev pomoč od zunaj in to pomoč jim morajo dati kraji, ki jih je narava obdarila z večjim blagostanjem. Medsebojno si pomagati, to je zahteva krščanske ljubezni, to pa je dolžnost tudi vsakega socialno čutečega človeka in to je zlasti dolžnost vsakega zaveznega Jugoslavana, ker je jugoslovanska misel tudi socialna misel.

Pomoč je pa tem nujnejša, ker so vsi ti kraji vsled splošne gospodarske krize še posebej prizadeti. Vseled te krize je odpadel zaslužek izseljencev, vsled te krize pa tudi država ne more nuditi one pomoči, ki bi jo želela. Tem težje, ker tudi še ni rešeno vprašanje nemških reparacij, čeprav je upanje, da bo vendar doseženo odgovarjajoče nadomestilo.

Zato je treba, da priskoči pasivnim krajem na pomoč privatna inicijativa. Deloma se je to tudi že zgodilo in naš agilni Rdeči križ je že pričel s široko zasnovano akcijo v pomoč pasivnim krajem. In ne brez uspeha. Nj. Vel. kralj Aleksander je kot pravi oče svojega naroda takoj poklonil za pasivne kraje en milijon dinarjev, predsednik vlade gen. Živković je daroval v ta namen vso svojo mesečno plačo in temu visokemu primeru so sledili tudi mnogi drugi, a slediti morajo vsi, ker le na ta način je mogoče premagati vso to silno bedo, v katero so brez lastne krivde zašli nekateri kraji.

Zmotna je misel, da v Sloveniji ni takšnih pasivnih krajev. V Suhi Krajini je prikipele beda do viška; prav tako je velik del prebivalstva v Prekmurju v silni stiski. Slovenija je zato živo interesirana na tem, da se akcija za pomoč pasivnim krajem izvede na najpopolnejši način in zato upamo, da se bo vse prebivalstvo rado odzvalo pozivu Rdečega križa.

Ne tajimo, da so danes časi težki, da se mora vsakdo malo stisniti in omejiti, toda pomisliti je treba na one reveže, ki se sploh ne morejo več stisniti in ne omejiti, ker so brez vsega. Treba si predočiti vse one nesrečne matere, ki ne morejo dati svojim otrokom kruha, in človek bi moral imeti srce trše od kamna, če ne bi pomagal tem revežem. Bližnjemu v pomoč! Ni lepšega gesla, kakor je to geslo. Ni pa tudi lepše kreposti, ko pomagati sočloveku v stiski.

Neznosna je misel, da bi mogli vsled naše brezbrzičnosti umirati ljudje, ki so naše krvi. Vseled najtežjega pomanjkanja nam propada narod in sicer zdrav in dober narod. Kdo je, ki ne bi vzkliznil, da je treba temu narodu pomagati in ga rešiti iz bede ter obvarovati pred najhujšim, da od pomanjkanja ne pogine.

Pomoč je nujno potrebna in izvršiti se mora hitro! Že je ponekod zapadel sneg, že baš v najbolj revnih krajih pritisaka mrz. S hitro pomočjo bomo te kraje še rešili, malo odlašanja in obotavljanja pa bo že marsikje prišla pomoč prekasno. Če kdaj, potem je sedaj resnično, da dvakrat da, kdor hitro da.

Vsi smo ena narodna celota, vsi smo del ene države in hočemo, da tako ostane. Najmočnejša vez te naše skupnosti pa je zavest, da si v sili vedno medsebojno pomagamo. Oni bedni kraji, ki na skalnih tleh čuvajo našo zemljo in našo bodočnost, morajo imeti zavest, da ne bodo v stiski nikdar zapuščenji, ker drugače ne morejo biti dobri stražarji. In to zavest jim bomo dali, če jim priskočimo v pomoč sedaj, ko se bore za gol svoj obstanek in obstanek svojih družin.

Zato sledite primeru našega vzvišenega voditelja, zato ne pozabite bratov v največji stiski. Na pomoč pasivnim krajem! Na pomoč bratom, ki trpe pomanjkanje! To je naloga vseh, ki imajo čuteče srce!

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 24. septembra. d. Mrzlo vreme bo trajalo dalje. V severnih Alpah ni pričakovati zboljšanja deževnega vremena.

Poset francoskih ministrov v Nemčiji

Laval in Briand odpotujeta v nedeljo v Berlin

Pariz, 24. septembra. AA. Briand in Laval odpotujeta v Berlin v nedeljo. V ponedeljek se udeležita francoska ministra kosila, ki jima ga priredita dr. Curtius in dr. Brüning. V ponedeljek zvečer bo slavnostna večerja na francoskem poslanstvu. V torek jutraj je povratek v Pariz. Razgovori se bodo nanašali v prvi vrsti na gospodarska in finančna vprašanja. Ni izključeno, da bosta Laval in Briand sprejeta pri Hindenburgu. Francosko časopisje pričakuje od tega obiska ugodne sadove.

Berlin, 24. septembra. d. O programu predstoječega sestanka nemških in francoskih državnikov poročajo listi, da bo najprej osnovan 40-članski skupni odbor, ki se bo delil na pet 8-članskih komisij, in sicer: 1. v komisijo za javna dela, katera bosta Nemčija in Francoska skupno izvedli, bodisi v svoji državi, ali v inozemstvu. 2. V prometno komisijo, ki bo pri-

pravila skupno delo obeh držav na polju železnic, paroplovbe in letalstva. 3. V trgovsko komisijo, ki bo proučila nemško-francoski trgovski dogovor. 4. V industrijsko komisijo, ki bo imela nalogo, da revidira obstoječe kartele, in 5. v finančno komisijo, ki naj prouči vprašanje sodelovanja francoskega kapitala pri nemških podjetjih in obratih.

Zeneva, 24. septembra. AA. Skupščina Društva narodov je danes sprejela poročilo o intelektualnem sodelovanju in poročilo gospodarske komisije.

Poročevalec gospodarske komisije Rolain je imel pri tej priliki govor in dejal, da bo obisk francoskih ministrov v Berlinu, če ga bodo narodi pravilno razumeli, velik dogodek in izhodišče za resnično, trajno in splošno zblizanje, ki je najboljše jamstvo varnosti in miru. Za to izjavo se je nemški minister za zunanje zadeve govorniku prisrčno zahvalil.

Reševanje finančne krize na Madjarskem

Sto petdeset milijonov deficita -- Redukcija izdatkov in novi davki

Budimpešta, 24. septembra. AA. Madjarska telegrafna agencija poroča: Danes je finančni minister Valko prečital parlamentarnemu odboru tridesetorice vsebino poročila, ki ga je sestavila finančna komisija Društva narodov o finančnem položaju na Madjarskem.

Finančna komisija Društva narodov pravi v tem ekspoziju, da je na osnovi proučitve s sodelovanjem zastopnikov madjarske vlade in madjarske narodne banke dognala, da je madjarska vlada ukrenila vse potrebno za izboljšanje proračunskega stanja. Proračunska bilanca za leto 1930-31. izkazuje deficit 150 milijonov pengov. Madjarska vlada bo skušala z odločnimi ukrepi še letos znižati državne izdatke za 73-5 milijonov, na drugi strani pa bo zvišala dohodek za 95-5 milijonov pengov.

Komisija ugotavlja, da bodo ti ukrepi madjarske vlade precej ugodno vplivali na državne finance. Komisija je nadalje mnenja, da je treba izvršiti še posebno stro-

kovno anketo na Madjarskem. Zato pričakuje od Sveta Društva narodov pooblastilo, da lahko nadaljuje svojo anketo do prihodnjega zasedanja Sveta Društva narodov. Razen tega pravi finančna komisija Svet Društva narodov, naj ima še pred potekom tega leta izredno zasedanje o poročilu te komisije glede gospodarskega in finančnega položaja na Madjarskem, ker je to v najnujnem interesu Madjarske. Poročilo te komisije bo Društvo narodov proučilo po vsej priliki že te dni.

Budimpešta, 24. septembra. d. Po današnji seji odbora 33-orice, v kateri je finančni minister Valko poročal o pogajanjih v Zenevi, je dospelo poročilo, da pridejo že početkom oktobra v Budimpešto člani kontrolne komisije DN. Predsednik bo Italijan kom. Suvich, nadaljni člani pa so za Češkoslovaško Pospisil, za Francijo Avenol, za Anglijo Loveday in za Ameriko Tajlor.

Ofenziva nemških nacionalcev proti Brüningu

»Hugenbergove špekulacije se ne bodo obnesle«

Berlin, 4. septembra. r. Hugenbergovi napadi na kongresu nemških nacionalcev v Berlinu proti državnemu kancelarju Brüningu in njegovi stranki so izzvali v krogih katoliškega centra veliko nezadovoljstvo.

»Germania«, ki reagira na te napade, izjavlja, da je z njimi odpor proti temu, da bi se stavili nemškim nacionalcem predlogi glede sodelovanja, samo narastli. Špekulacije g. Hugenberga se bodo gotovo izjalovile.

Tudi v krajih nemške ljudske stranke niso z zadnjimi nastopi nemških nacionalcev nikakor zadovoljni. Ti krogi se sicer želijo približati Hugenbergu in njegovi

stranki, toda na drugi strani so mnenja, da Hugenberg s svojo taktiko vsak sporazum le omogoča.

V liberalnih krogih se tolmači agitacija Hugenbergove stranke kot nekaka tekma s Hitlerjem. »Deutsche Allgemeine Zeitung« odobrava sicer Hugenbergov zunanje-politični program, ki da je zmeren, toda obsoja napade na državnega kancelarja. Vsekakor je ta ofenziva še preuranjena. V ostalem pa ima vsaka opozicija brez dvoma pravico delati na to, da pride do oblasti. List meni, da Hugenbergov govor na kongresu stranke ne izključuje vsake možnosti sporazuma s strankami sredine.

Socialna agitacija na Španskem

Resno vrenje med koloni v Kataloniji

Pariz, 24. septembra. r. Položaj na Španskem je v socialnem pogledu še vedno zelo slab, predvsem pa v pokrajini Cordoba. Poljski delavci iz neposredne okolice tega mesta so izjavili, da hočejo imeti osemurni delavnik, in sicer tako, da bodo delali osem ur zaporedoma. Če se ne ugodni njihovi želji, bodo takoj stopili v stavko.

V Kataloniji se je spor med lastniki zemlje in njihovimi koloni v zadnjih dneh resno zaostroil. Koloni stojijo na stališču, da imajo na podlagi izjav vlade republike od 11. julija in 6. avgusta pravico zahtevati spremembo pogojev z gosp. arji zem-

lje. Ko je bilo treba plačati gospodarjem njihov delež od pridelka, jim ga koloni niso odšteli, temveč so le dali gospodarjem 5% na račun.

Pod predsedništvom generala Macie se je vršila konferenca med obema strankama. Po dolgih pogajanjih je prišlo do sporazuma, po katerem bodo imeli koloni pravico zahtevati spremembo svojih pogojev z gospodarji. Obenem se je tudi znižal delež, do katerega imajo pravico lastniki zemlje.

Število kolonov, ki so bili prizadeti po tem sporu, znaša nad 32.000.

Položaj italijanske lire

Beograd, 24. septembra. AA. Italijansko poslanstvo nas naproša za tole objavo: Neki inozemski listi so razširili vest, da bo italijanska vlada razveljavila sedanjo stabilizacijsko podlago italijanske lire.

Italijansko kraljevsko poslanstvo je pooblašeno, da kategorično demantira to docela neosnovano vest.

Pogreb letalca Glodića

Bukarešta, 24. septembra. AA. Včeraj je bilo v Bukarešti opravljeno opelo za ponesrečenim letalcem Pavlu Glodićem. Parastosu so prisostvovali uradni poslaništva, člani naše kolonije in zastopniki letalske družbe Cidne. Smeči so posmrtno ostanke ponesrečenega letalca prepeljali na postajo. Truplo bodo prepeljali v Jugoslavijo.

Žrebanje srečk razredne loterije

Beograd, 24. septembra. l. Na današnjem žrebanju srečk razredne loterije IV/22 kola so zadele dobitek .000 Din številke: 9166, 63508, 96045, 84887, 35720 in 6851. Po 20.000 Din so zadele številke: 26554, 54581 in 23098. 80.000 dinarjev je zadelo srečka št. 89930.

Londonska borza v delu

London, 24. septembra. AA. Na včerajšnji borzi so vrednostni papirji zelo narastli. Promet je bil zelo živahen.

Premestitev

Beograd, 24. septembra. l. Z odlokom ministra za trgovino in industrijo je premeščen g. Fajfar Josip, uradnik pri kontroli mer v Mariboru, k odelku ereskega načelstva v Ljubljani v istem svojstvu.

Izredno dobra letina koruze v Romuniji

Bukarešta, 24. septembra. n. Po uradnih statističnih podatkih so letos v Romuniji pridelali rekordno množino koruze in sicer 800.000 vagonov blaga, t. j. največja množina, kar so jih pridelali v poslednjih petih letih.

Mrz in sneg v Liki in Primorju

Split, 24. septembra. k. Letos je ekvinox prinesel običuten mrz in celo sneg. V neposredni bližini Splita je včeraj in predvčeršnjim padal dež ali pihal mrzel veter. Tudi noči so zelo mrzle. Davi je mrz nekoliko popustil. Potniki pa, ki prihajajo z vlaki v Split, govore o snegu, ki je zapadel na Liki.

Sneg tudi v Avstriji in Madjarski

Dunaj, 24. septembra. n. Skoro po vsej Štajerski je padel včeraj ves dan sneg. Vsa gorovja so že pod belo odejo. Davi je začelo snežiti tudi po dolinah.

Budimpešta, 24. septembra. n. Na Madjarskem je nenadoma pritisnil hud mrz. V hribovih, ki so visoki nad 800 m, je zapadel sneg. Pogorje Matra je docela pod snežno odejo. Pa tudi na ravnem in celo v Budimpešti je padla temperatura na +5°C.

Dunajski sadni trg

Dunaj, 24. septembra. d. Danes je dospelo semkaj 21 vagonov šumadinskih sliv, 18 vagonov madjarskega grozdja, 3 vagoni češkoslovaških hrušk, 10 vagonov italijanskih paradiznikov in 2 vagona italijanskih breskev. Cene neizpremenjene.

Justifikacija teroristov Hranilovića in Soldina

Zagreb, 24. septembra. k. Danes je bilo izdano uradno poročilo o zaključitvi procesa in obsodi Marka Hranilovića in Matije Soldina pred stolom sedmorice. Stol sedmorice je potrdil obsodbo sodišča v Zagrebu v celoti in oba terorista bosta jutri zjutraj usmrčena.

Mednarodni šahovski turnir na Bledu

Bled, 24. septembra. Dopoldne so se končale te partije XXIV. kola:

Vidmar je remiziral z Niemcovičem. Astaloš je proti Pirzu remiziral že po 17. potezi.

Prav tako je bila remis partija Stolz-Bogoljubov.

Partija Aljehin-Maroczyj se je končala z zmago Aljehina. Aljehin je napovedal po 28. potezi mat v 2 potezah.

Farkower je premagal Flohra v 52. potezah. Partiji Kostić-Kashdan in Spielmann-Colle sta bili dopolne prekinjeni z boljšo pozicijo za Kashdana in Spielmanna.

Popoldne sta se obe partiji nadaljevali in sta ostali nedokončani. Kashdan se je pritožil proti načinu igre Kostića in pride zadeva pred razsodišče. Igra pa bo najbrže remis.

Stanje po XXIV. kolu: Aljehin 19 in pol, Bogoljubov 13 (1), Vidmar 13, Kashdan 12 in pol (1), Niemcovič 12 in pol, Spielmann 12 in pol, Stoltz 12, Flohr, Maroczy 11 in pol, Kostić 11 (2), Tartakower 11, Astaloš 9 in pol, Colle 8 (1), Pirz 8.

Jutri bi imel biti prost dan. Ni pa izključeno, da bo odredil turnirski vodja, da se dokončajo vse prekinjene partije, da bi bila v soboto, ko se odigra predzadnje kolo, situacija jana. V nedeljo bi se dokončale še zadnje prekinjene partije, XXVI. kolo pa v ponedeljek. V torek so zaključili banketi in razdelitev nagrad.

Aljehin ostane po turnirju v Jugoslaviji še teden dni in bo najbrže priredil produkcije v večjih mestih Jugoslavije.

Mednarodne rokobrebe v Unionu

Ljubljana, 24. septembra.

Travaglini je danes po 22 in pol minutah premagal Mileusića. Slednji se je habro upiral silnim napadom svojega nasprotnika, pa je končno moral podleči njegovi herkulski moči. Travaglini sam mu je v priznanje junaške njegove borbe stisnil roki. Sodnik pa ga je javno pohvalil z besedami: »Mileusić je bodoči šampion!« — Kop, ki je to pot nastopil po daljšem presledku, ker je bil odsoten, je premagal v 4 minutah Rainerja. — Velezanimivo pa je bila izzvana borba črne maske s Prohasko. Črna maska, baje bivši svetovni prvak iz Budimpešte, je moral odložiti masko pred početkom borbe. Pričakal se je simpatični, inteligenten obraz stasitega rokoborca, ki je takoj v početku pokazal, da boj z njim ne bo lahek. In res se ga silni Prohaska ni upal prav lotiti. Črna maska je bil cel čas v vidni premoči in neprestano agresiven. Po dolgem času je Prohaska vendarle prišel pravemu v pesti. Toliko sportnega užitka menda še ni nudila nobena rokoborba v Unionu. Črna maska je sicer dvakrat prišel v strašni »dvojni nelzon« Prohaska, pa se je vsakokrat igrave osvobodil. Borba se je proti pričakovanju po treh rundah končala neodločeno. Kdo je črna maska, tako je šlo od ust do ust. Teža danes še ne ve nihče, niti sodnik, niti žirija. Istotako ga ne pozna ne Prohaska, niti ostali rokoborci. Ve se le, da je inozemec, ki govori francoski in angleški. — V veliki odločilni borbi med Krausejem in Sturmom je zmagal prvi. Boj je bil zelo napet in je Krause tudi to pot nastopil zelo surovo. Njegova zmaga pa je bila zaslužena.

Šolski oddelki za nezadostno razvite otroke

Beograd, 24. septembra. AA. Prosvetni minister je odredil, naj otvorijo oddelke za nezadostno razvite in pohabljenе deca, in sicer: v savski banovini: v Zavodu za gluho-neme v Zagrebu, oddelek za gluho-neme; v Zavodu za slepe v Zagrebu, oddelek za slepe; na ljudski šoli v Samostanski ulici v Zagrebu; in v šoli na Ivkavčevi ulici v en oddelek;

v dravski banovini: v Zavodu za slepe v Kočevju, oddelek za slepe; na ljudski šoli v Trbovljah, na ljudski šoli na Jesenicah; na ljudski šoli v št. Vidu nad Ljubljano; na ljudski šoli na Viču; na šoli v D. M. v Polju; na pomožni šoli v Mariboru, povsod po en oddelek.

Preiskava o atentatu na Madjarskem

Budimpešta, 24. septembra. n. V zadevi atentata pri Bla Torbogyju preiskava ni dala nikakih novih rezultatov. Biliz Varšave so včeraj aretirali bivšega madjarskega državljan La-joša Kisela, ki je pobegnil na Poljsko brez potnega lista kmalu po atentatu. Walterja Riesa, ki je bil zaprt kot atentator, pa so morali izpustiti, ker je dokazal svoj alibi.